

LBRIS

We know
books

ALESANDRU DUȚU

RĂZBOIUL
(1941 – 1945).
O ALTĂ ABORDARE

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	7
CAPITOLUL I.	
RAZBOIUL DE COALIȚIE	11
Caracteristici ale războiului de coaliție	11
Concepția strategică în care au acționat armatele române	16
Cooperarea de luptă româno-germană și româno-sovietică	26
Neînțelegeri cu aliații germani și sovietici	75
Greșeli și înfrângeri	147
CAPITOLUL II	
ADEVĂRATA FAȚĂ A RĂZBOIULUI	191
Condiții grele de luptă.....	191
Lupta în linia întâi.....	212
Virtuți militare și lașitate	253
Viața în linia întâi	262
Urmele luptelor	278
CAPITOLUL III	
EFFECTIVE, PIERDERI, CAPACITATE COMBATIVĂ.....	283
Efective	283
Pierderi	287
Capacitatea combativă	309
Pregătirea de luptă	326
CAPITOLUL IV	
EDUCAȚIA MILITARĂ, STAREA DE SPIRIT	
ȘI DISCIPLINARĂ.....	331
Educația militară	331
Activități pastorale	334
Starea de spirit și moralul trupelor în luptă.....	349
Propaganda și contrapropaganda	369
Starea disciplinară. Pedepse	371

CAPITOLUL V

RELAȚIA ARMATĂ-CIVILI.....	385
Atitudinea comandamentelor și militarilor față de civili	385
Primirea făcută de civili militarilor	394
Sprijin acordat militarilor	409
Voluntariatul.....	411
Ostilitatea unora dintre civili	413
Abuzuri ale militarilor români.....	416
Abuzuri ale militarilor sovietici, germani și maghiari	421

CAPITOLUL VI

ASIGURARE MATERIALĂ A TRUPELOR.....	429
Relații cu germanii și sovieticii în domniul logisticii.....	430
Sistemul logistic și modalitățile de aprovizionare	438
Aprovizionarea cu armament și muniție	446
Aprovizionarea cu subzistențe	449
Aprovizionarea cu echipament	453
Tansporturi pentru front	455
Serviciul sanitar	458
Serviciul veterinar.....	465
Poșta militară.....	468

CAPITOLUL VII

CONSTATĂRI ȘI ÎNVĂȚĂMINTE DIN RĂZBOI	471
Modul de lucru al comandamentelor și statelor majore	471
Comandanții, gradații și soldații	476
Aspecte ale luptei în ofensivă și apărare	488
Comportarea în luptă a armelor	513
Modul de luptă al inamicului	536
BIBLIOGRAFIE	545
NOTE.....	549
LISTA ILUSTRĂȚIEI	601
INDICE.....	605

CAPITOLUL I

RĂZBOIUL DE COALIȚIE

Caracteristici ale războiului de coaliție

Participarea României la cel de-al Doilea Război Mondial, inițial alături de Germania (22 iunie 1941 – 23 august 1944), apoi alături Uniunea Sovietică (23 august 1944 – 9 mai 1945), a avut loc, de fiecare dată, fără un tratat sau o convenție de alianță care să consemneze îndatoririle și drepturile fiecărui partener.

În timpul Campaniei din Est relațiile bilaterale româno-germane au fost stabilite periodic, în timpul întâlnirilor „la vârf” între Adolf Hitler și Ion Antonescu și prin scrisori expediate unul altuia. Dacă, în plan diplomatic, Ion Antonescu s-a bucurat de largi posibilități de manevră, întreținând relații externe atât cu statele Axei, cât și cu state neutre (Spania, Portugalia, Elveția, Suedia, Turcia, Vatican etc.), permițând chiar negocieri de pace separată cu Națiunile Unite în perioada 1943 – 1944¹⁵, în plan militar Conducătorul Statului a acceptat ca armata română să acționeze în conformitate cu concepția germană, încadrată în dispozitivul de luptă al Wehrmacht-ului, fără a avea posibilități prea mari de manevră.

În faza ofensivă a campaniei, atunci când s-au înregistrat succese, lipsa convențiilor militare nu s-a resimțit prea mult. Consecințele negative au apărut în faza defensivă, în momente de criză militară, atunci când germanii au acordat importanță satisfacerii propriilor interese. Reliefând acest adevăr, generalul Petre Dumitrescu, comandantul Armatei 3, sublinia după înfrângerea de la Stalingrad: „*Noi am luptat alături de Germania fără a fi avut o convenție militară – scrisă sau verbală –, deci fără a avea stabilite condițiile în care urma să luptăm, să sângerăm și să angajăm viitorul țării noastre și – în fine – fără să avem un reprezentant calificat pe lângă O.K.H.*¹⁶ (abia la sfârșitul lunii martie 1944 a fost trimis generalul Titus Gârbea – n.n.). *Comandamentele de pe front – și chiar M.C.G.*¹⁷ (apoi *M.St.M.*¹⁸) – *nu au avut nici un temei în virtutea căruia să poată cere îmbunătățirea condițiilor de angajare a forțelor noastre, lăsându-se astfel completa libertate comandamentului german de a le utiliza după criteriile proprii*¹⁹.

Chiar și în condițiile inexistenței unui tratat special româno-german, alianța cu Germania a supraviețuit atâta timp cât interesele comune au prevalat asupra celor particulare, care au ajuns, în final, să separe partenerii, la 23 august 1944, într-un context dramatic pentru România, în

care peste 1 000 000 de militari sovietici pătrunseseră pe teritoriul național și în care Germania nu își mai putea respecta obligațiile, asumate chiar și verbal, de a asigura integritatea estică a României, pe Nistru.

În timpul preliminarilor de armistițiu cu Națiunile Unite (1943 – 1944), neavând încredere în promisiunile sovieticilor, Ion Antonescu a încercat să obțină garanții scrise, care să asigure apărarea intereselor naționale în fața anticipatelor abuzuri și recunoșterea graniței estice a țării, pe Nistru. Decizia Aliților de a impune tuturor țărilor care luptau alături de Axă capitularea necondiționată a făcut ca demersurile Conducătorului Statului român și ale „*opozității*” să nu beneficieze de înțelegerea necesară.

După 23 august 1944, noul aliat sovietic și-a impus de la început punctele de vedere fără să mai informeze, cel puțin, pe regele Mihai I despre ceea ce dorea să înfăptuiască, declanșând, la scurt timp, și un amplu proces de schimbare a regimului politic din țară, în pofida declarațiilor făcute anterior.

În acest context, în relațiile militare româno-germane și în cele româno-sovietice au apărut fricțiuni, deși nu au lipsit nici momentele de înțelegere. În final, s-a ajuns la impunerea supremației germane (acceptată de Ion Antonescu chiar dacă nu a recunoscut) și la hegemonia și dictatul sovietic (acceptate de regele Mihai I în speranța că situația avea să fie temporară).

Cu toate acestea, analiza istorică nu poate să nu releve diferențele radicale în ceea ce privește statutul juridic internațional al României în raporturile cu Germania, „*care o excludea automat din categoria statelor ocupate de Reichul nazist*” și în raporturile cu Uniunea Sovietică față de care țara s-a aflat, după semnarea Convenției de armistițiu din 12 septembrie 1944, sub „*un regim de ocupație*”²⁰, sancționat prin crearea Comisiei Aliate de Control a cărei parte sovietică a fost învestită cu prerogative ce anulau chiar, în multe privințe, inițiativa și autoritatea guvernului român. Tratănd România ca un stat ocupat și armata română ca înfrântă în război, în pofida marilor avantaje aduse Armatei Roșii, comandamentele sovietice și organismele Comisiei Aliate de Control (partea sovietică) au comis numeroase abuzuri, atât față de autoritățile statale și militare române, cât și față de personalul civil și militar²¹.

Inexistența unor tratate de alianță și a unor convenții militare care să constituie baza juridică a participării României la război alături de Wehrmacht și apoi alături de Armata Sovietică, au creat probleme atât în ceea ce privește acțiunea armatelor române pe front, cât și în relațiile politico-militare și economice la nivel statal sau cu Misiunea Militară Germană în România, respectiv cu Comisia Aliată de Control, precum și cu comandamentele germane sau sovietice.

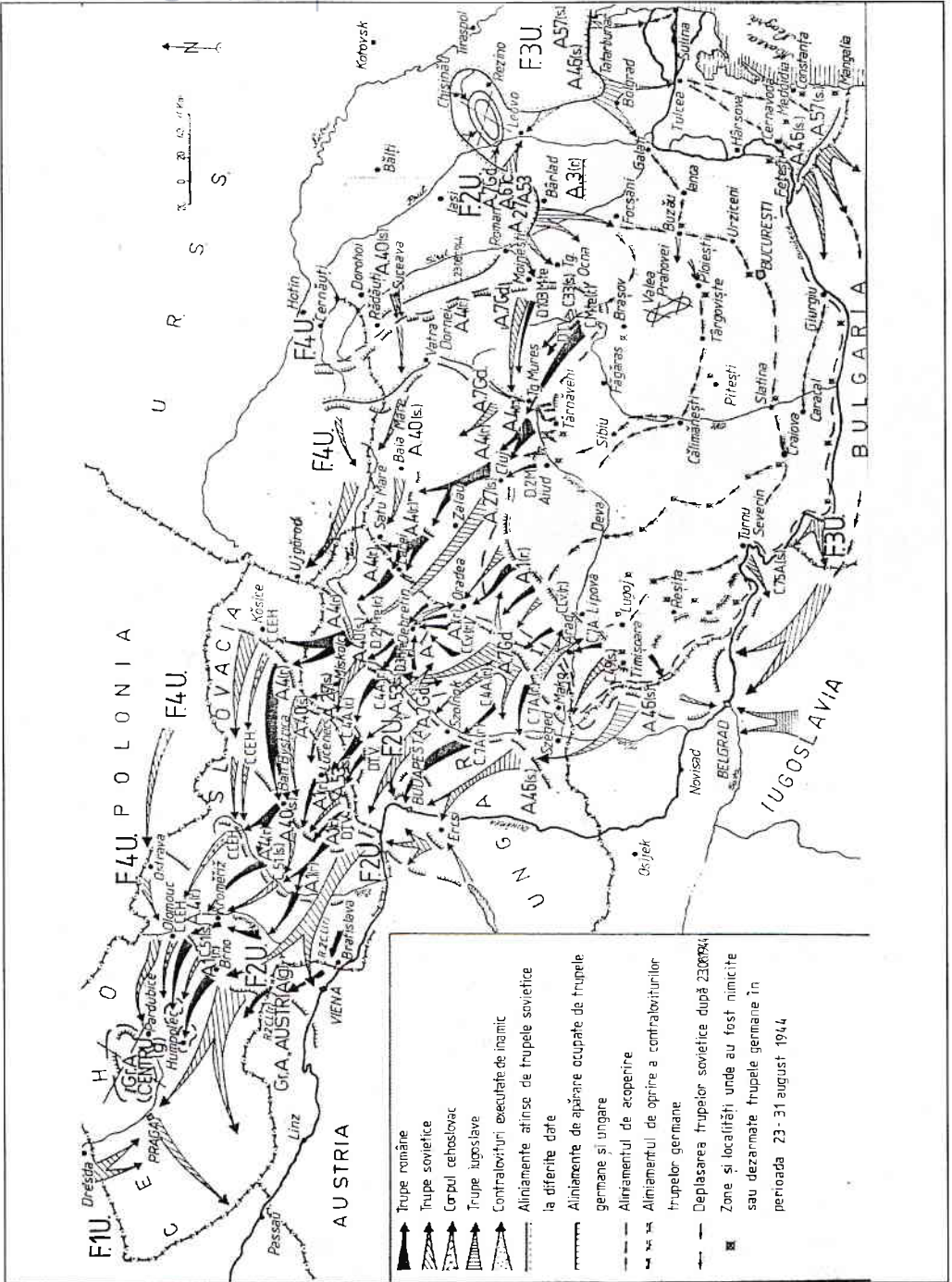
Cu toate că în timpul Campaniei din Est subordonarea armatelor române către eșaloane de comandament echivalente sau superioare germane s-a făcut cu acordul (uneori verbal) al Înalțului Comandament Român, în Campania din Vest armatele române operative au fost subordonate Frontului 2 ucrainean (7 septembrie 1944) fără să se precizeze modalitățile de cooperare în luptă, de asigurare materială etc. Convenția de armistițiu din 12 septembrie 1944, care a statuat încetarea stării de beligeranță dintre România și Națiunile Unite și participarea la războiul de coaliție „*alături de Puterile Aliate împotriva Germaniei și Ungariei*”²², cu nu mai puțin de 12 divizii, a confirmat această subordonare, dar nu a consemnat dreptul noilor

organisme aliate de a interveni în stabilirea cadrului general al armatei române sau pentru limitarea numărului de mari unități, care nu participau nemijlocit la operații militare.

Natura relațiilor politice și militare cu Germania și cu Uniunea Sovietică a influențat în mod hotărâtor și activitatea Marelui Cartier General și a Marelui Stat Major român, diminuându-le atributele de concepție și conducere a armatei române pe teatrele de acțiuni militare. Ca urmare, în cea mai mare parte a războiului, acestea nu au avut posibilitatea să conceapă în mod independent planuri de campanie și nici să conducă efectiv armatele române pe front decât în perioada de început a războiului, în zone și pe direcții limitate spațial (în sudul Basarabiei și în bătălia de la Odessa, între 22 iunie și 16 octombrie 1941, în fâșia Armatei 4) și atunci cu notabile sugestii și influențe germane. Singura perioadă în care Marele Stat Major a condus forțele armate române în mod independent a fost între 23 august 1944, când România a trecut de partea Națiunilor Unite, și 7 septembrie 1944, când armata română operativă a fost subordonată Frontului 2 ucrainean. Ca urmare, a rămas numai cu sarcini de organizare, dotare, instruire, aprovizionare etc., iar din septembrie 1944 și de execuție a ordinelor Comisiei Aliate de Control (partea sovietică) pentru unele probleme cu caracter militar.

În pofida acestui fapt, pe Frontul din Est, șefii Marelui Cartier General român nu au ezitat să își exprime poziția și punctele de vedere în ceea ce privește situația strategică și operativă în care erau puse să acționeze trupele române și să ceară îmbunătățirea condițiilor de luptă. În acest sens, generalul Ilie Șteflea, în special, dar și comandanții de armate și de corpuri de armată au luat atitudine față de modul în care comandamentele germane și-au subordonat și au întrebuițat uneori marile unități române, arătând că se leza prestigiul comandanților români și se diminuă capacitatea de luptă a trupelor. Cu aceeași fermitate s-a acționat și pentru a se înlătura, sau cel puțin pentru a se limita, imixtiunile comandanților și ofițerilor de legătură germani în atribuțiile de comandă ale comandanților români. O atitudine asemănătoare au avut-o și șefii Marelui Stat Major după 23 august 1944 (generalii Gheorghe Mihail, Nicolae Rădescu și Constantin Sănătescu) în relațiile cu comandamentele sovietice, chiar dacă intervențiile lor nu au avut întotdeauna rezultatele scontate. Cu toate acestea ei au protestat deseori, verbal și în scris, față de modul în care Înaltul Comandament Sovietic a înțeles să își subordoneze și să trateze armata română sau să aplice prevederile Convenției de armistițiu. Controlul exagerat la care au fost supuse comandamentele și trupele române, intervențiile brutale în actul de comandament, care au mers până la înlocuiri de comandanți și chiar la arestarea generalului Gheorghe Avramescu, comandantul Armatei 4 române, la 2 martie 1945²³, în plină campanie militară, și alți factori perturbatori au reprezentat argumente concrete și concludente ale necesității conducerii forțelor armate de către propriul comandament național, deziderat relevat deseori în epocă de numeroși comandanți români.

Orice analiză corectă, oricât ar fi de critică la adresa aliaților, nu poate însă să nu recunoască importanta contribuție a acestora la realizarea, chiar și temporară, a unora dintre obiectivele naționale românești în timpul războiului. Din acest punct de vedere, așa cum Armata 11 germană contribuise, în 1941, la eliberarea Basarabiei și a părții de nord a Bucovinei și la anularea temporară a raptului teritorial sovietic din iunie 1940, în toamna anului 1944

Armata română în Campania din Vest (1944 – 1945).

Regele Mihai I și generalul Ion Antonescu
pe frontul din Basarabia.

armatele Frontului 2 ucrainean (27, 40, 53 de arme întrunite, 6 de tancuri și 7 de gardă) au contribuit la eliberarea părții de nord-vest a României și la anularea raptului teritorial ungar din august 1940, săvârșit cu sprijinul Germaniei și Italiei. De asemenea, ar fi greșit să se creadă că relațiile de comandament româno-germane și româno-sovietice au fost tot timpul tensionate, că în permanență aliații au urmărit să își impună cu orice preț punctele de vedere, că propriile comandamente nu au făcut nici o greșală²⁴.

În ansamblul războiului s-a confirmat practica supremației partenerului mai puternic, care a reușit să își impună concepția de ducere a luptei, să exercite controlul asupra partenerului mai slab. S-a ajuns deseori la situația în care interesele românești au fost neglijate, ignorate și prejudiciate, producându-se nenumărate neînțelegeri, contradicții și chiar conflicte, soluționate de cele mai multe ori prin compromis datorită necesității satisfacerii

intereselor reciproce. De cele mai multe ori compromisurile nu au avut efect pe termen lung, ele fiind simțite din plin, pe front, de către militari și nu numai.

Concepția strategică în care au acționat armatele române

În cadrul războiului de coaliție cu Germania, Ion Antonescu a acceptat ca armata română să acționeze în conformitate cu concepția germană, Hitler impunându-și punctele de vedere în ceea ce privește adoptarea deciziilor de importanță strategică, inclusiv în spațiul românesc²⁵. Chiar dacă Conducătorul Statului român a fost numit comandant al unui Grup de armate care îi purta numele, constituit din Armata 11 germană și armatele 3 și 4 române, Hitler i-a precizat (12 iunie 1941, la München) că „*intenționează să-l lase să apară în fața poporului român drept comandantul suprem în acest spațiu* (la flancul sudic al frontului – n.n.)”²⁶ și că un Stat major de legătură, condus de generalul Eugen von Schobert (comandantul Armatei 11 germane) urma a se îngriji de „*respectarea liniilor directe operative generale*”²⁷. Ignorând precizarea făcută de Führer în privința aparenței conduceri supreme românești, Ion Antonescu a promis că va face totul pentru „*a îndeplini cu succes misiunile ce îi revin*”²⁸. Peste câteva zile (18 iunie 1941), când i-a comunicat (printr-o scrisoare) decizia de a „*reduce definitiv*” pericolul

pe care-l reprezenta „*atitudinea Rusiei*” pentru Europa, Hitler i-a transmis și hotărârea de a concentra conducerea războiului într-o „*singură mână*”²⁹ (care nu putea fi decât a sa), asigurându-l că va avea grijă ca „*independența și prestigiul personalităților conducătoare ale aliașilor noștri față de poporul și armata lor să fie respectate în cel mai înalt grad*”. Hotărârile Führer-ului urmau să fie transformate „*în ordine militare*” (pentru armata română) de către generalul Eugen von Schobert, ceea ce însemna interpunerea a încă unui eșalon german până la comandantul Frontului româno-german. În cazul în care deciziile erau „*esențiale*”, acestea trebuiau difuzate sub semnătura Conducătorului Statului român. Cu același prilej a precizat că legătura dintre comandamentele germane și române urma a se realiza, la nivel superior, prin cooperare strânsă cu șeful Misiunii Militare Germane, șeful Misiunii Militare Navale, ofițerii de legătură ai Flotilei 4 aeriene și, mai ales, cu comandantul Armatei 11 germane. În funcție de necesități, se puteau constitui „*comandamente de legătură reciprocă*”; în realitate s-au realizat numai detașamente de legătură germane pe lângă comandamentele române³⁰.

Tot Hitler a fost cel care a decis că „*misiunea inițială*” a forțelor germane și române, consta în apărarea teritoriului românesc „*contra invaziei forțelor rusești*”, acordându-se o importanță deosebită „*pazei contra atacurilor aeriene, contra acțiunilor parașutiștilor și a actelor de sabotaj din regiunea petroliferă, vitală pentru conducerea comună a războiului*”³¹, precum și siguranța portului Constanța și a podului de peste Dunăre de la Cernavodă. Prin urmare, trupele germane și române dislocate pe teritoriul României au primit, inițial, o misiune defensivă, trecerea la ofensiva propriu-zisă urmând să se facă în raport cu înaintarea Grupului de armate „Sud” în Galiția³².

În acest cadru, s-a decis ca Armata 11 germană și Armata 3 română să-și asume răspunderea apărării „*spre nord*”, iar Armata 4 română la sud de Iași și în Delta Dunării, misiunile concrete urmând a fi stabilite ulterior. Ca urmare, toate marile unități din compunerea Armatei 3 române (Corpul de munte cu brigăzile 1, 2, 4 mixte munte și Divizia 7 infanterie), precum și Corpul de cavalerie cu brigăzile 5 și 8 cavalerie, Corpul 4 armată cu diviziile 6, 8 și 14 infanterie și Brigada 6 cavalerie au fost subordonate (20 iunie 1941) Armatei 11 germane. La scurt timp, generalul Eugen von Schobert și-a subordonat și diviziile 13 infanterie și 1 blindată, aflate la dispoziția Marelui Cartier General român, sub conducerea directă a generalului Ion Antonescu rămânând doar Armata 4 română și Corpul 2 armată (în rezervă, în Dobrogea). În momentul declanșării războiului, Grupul de armate „general Antonescu” se afla în următorul dispozitiv de luptă: Armata 3 română, comandată de generalul Petre Dumitrescu, în nordul Bucovinei (subordonată din punct de vedere operativ Armatei 11 germană), Armata 4 română, comandată de generalul Nicolae Ciupercă, în Moldova (20 km sud Iași, confluența Siretului cu Dunărea) și Corpul 2 armată (în Dobrogea). Armata 11 germană, comandată de generalul Eugen von Schobert, dislocată în nord-estul Moldovei, la nord de Iași, avea în compunere, alături de cele trei corpuri de armată proprii (șase divizii) și următoarele mari unități române: diviziile 6, 8, 13, 14, 15 infanterie și 1 blindată.

Prin urmare, chiar dacă îi era subordonat generalului Ion Antonescu, generalul Eugen von Schobert a avut atribuții mult mai mari decât cele impuse de funcția de comandant de armată. Mai mult, faptul că Armata 11 germană primea ordine și din partea feldmareșalului Gerd von Rundstedt, comandantul Grupului de armate „Sud”, făcea ca cel puțin în unele documente germane Grupul de armate „general Antonescu” să apară ca fiind subordonat acelei structuri

de comandament germane. De altfel, existența Grupului de armate „general Antonescu” a luat sfârșit la 17 iulie 1941, când Armata 11 germană, Armata 3 română, comandamentul Corpului 4 armată și diviziile 6, 8, 13 și 14 infanterie române au constituit Frontul „Nord” subordonat Grupului german de armate „Sud”, în subordinea generalului Ion Antonescu rămânând doar Grupul „Sud”, cu Grupul de divizii „general Mattenklott” (diviziile 5, 11 și 1 blindată române) și Armata 4 română (corpurile 3 și 5 armată).

Tot Înalțul Comandament German a fost cel care a stabilit (20 iunie 1941) și concepția în care urmau să se desfășoare operațiile militare: 1. „*Nachtos*” – urmărire energică, imediat ce forțele sovietice ar fi părăsit pozițiile de pe malul estic al Prutului, sub presiunea indirectă a trupelor care acționau în Galiția; 2. „*München*” – atacarea pozițiilor deținute de sovietici pe Prut, în cazul în care acestea ar fi intenționat să reziste. Ordinul a fost transmis prin generalul Eugen von Schobert și retransmis (20 iunie), așa cum se stabilise, ținând seama de importanța lui, sub semnătura generalului Ion Antonescu, prin ordinul nr. 0120. În final, s-a aplicat varianta a doua, trupele sovietice opunând încă de la început o rezistență îndârjită.

În conformitate cu această concepție de desfășurare a operațiilor militare, generalul Ion Antonescu a sintetizat, la 22 iunie 1941, prin ordinul nr. 28, misiunile inițiale ce trebuiau îndeplinite: „*Armatele aliate germano-române din România au deocamdată misiunea de a constitui pivotul manevrei strategice și a fixa maximum de forțe inamice. În cazul în care forțele inamice de pe frontul român ar încerca retragerea, armatele germano-române le vor urmări cu vigoare în scopul de a dezorganiza manevrele de retragere ale inamicului și de a nimici cât mai multe forțe inamice înainte ca ele să treacă la est de Nistru, a împiedica instalarea inamicului pe Nistru și a trece acest râu odată cu inamicul*”³³. Puțin mai târziu (25 iunie) generalul Alexandru Ioanițiu a făcut și el cunoscut: „*Scopul operațiunilor pe frontul român rămâne acela: a) a fixa cât mai multe forțe inamice; b) a stabili cât mai precis valoarea și dispunerea lor; c) de a crea condiții favorabile trecerii la ofensivă, atunci când situația o va cere*”³⁴.

În urma constatării faptului că forțele sovietice din Basarabia și nordul Bucovinei nu aveau intenția să se retragă, generalul Eugen von Schobert a trimis Marelei Cartier General român ordinul de operații nr. 0129 (25 iunie) pentru executarea variantei „*München*” în care se preciza că ofensiva propriu-zisă trebuia să înceapă la 2 iulie 1941.

La 29 iunie 1941, Hitler i-a cerut lui Ion Antonescu (printr-o scrisoare), sub formă de rugămintă (ca de obicei), să pună „*sub ordinele*” generalului Eugen von Schobert diviziile române prevăzute și să întreprindă cu celelalte forțe românești „*o ofensivă care să aibă drept scop siguranța spre sud-est a flancului ca și protecția României de sud, inclusiv a teritoriului petrolifer*”³⁵. Prevăzută ca o „*protecție a flancului de sud al Armatei 11*”³⁶, ofensiva Armatei 4 române trebuia să asigure eliberarea părților centrală și de sud ale Basarabiei. Invocând necesitatea punerii de acord a ofensivei Armatei 11 germane „*cu ansamblul operațiunilor*” desfășurate de Grupul de armate „Sud”, Hitler a mai precizat că feldmareșalul Gerd von Rundstedt trebuia să emită „*cu oarecari condițiuni, în termenul cel mai scurt, directive generale*”³⁷. Încercând să evite o eventuală reacție din partea lui Ion Antonescu a transmis că „*dorințele*” feldmareșalului Gerd von Rundstedt fuseseră, în prealabil, aprobate de el și îl ruga să la dea curs „*în interesul unei conduceri unitare și energice*”³⁸. Cu același prilej a făcut cunoscut că nu se hotărâse încă „*momentul precis și direcția atacului ce se va da din România*”³⁹.

Mareșalul Ion Antonescu, generalul Alexandru Ioanițiu și generalul Arthur Hauffe.

În acest context, pregătirea militară a României în vederea angajării în război nu s-a făcut în condiții corespunzătoare. Factorul surpriză, vizat de germani, nu a compensat total neajunsurile provocate de lipsa de informare a Înalțului Comandament Român în legătură cu obiectivele și misiunile concrete care trebuiau îndeplinite de armatele române. Realizarea dispozitivului inițial de luptă s-a făcut pentru varianta apărării, în cazul unui atac sovietic, apreciat ca iminent, ceea ce a provocat probleme în faza ofensivă a acțiunilor militare. Consecințele negative asupra desfășurării operațiilor militare s-au făcut simțite încă din primele zile de război⁴⁰. Ele au fost remarcate, peste ani, și de Andreas Hillgruber, bun cunoscător al realităților românești, care aprecia că la 22 iunie 1941, când a început ofensiva generală, armata română era numai în mică măsură gata de a interveni. Realitatea câmpului de luptă, pierderile mari de la Țiganca și apoi de la Odessa, au dovedit că istoricul german a avut dreptate.

În pofida acestor limitări, existența Grupului de armate „general Antonescu” la flancul sudic al frontului germano-sovietic a fost o realitate evidentă, care a contribuit la realizarea unuia din obiectivele principale ale intrării României în război: eliberarea Basarabiei și a nordului Bucovinei ocupate de Uniunea Sovietică în 1940. Rolul lui Ion Antonescu nu poate fi pus sub semnul îndoielii.

În continuare (cu excepția operației de la Odessa), operațiile militare desfășurate de armatele române pe teritoriul Uniunii Sovietice s-a desfășurat tot în cadrul concepției strategice germane.

La fels-au petrecut lucrurile și la Marea Neagră, amiralul Karl-Georg Schuster, comandantul Grupului de „Sud” al marinei germane⁴¹, prezentând mareșalului Ion Antonescu (28 iulie 1941) un *Memoriu* în care se preciza că misiunea principală a forțelor navale maritime din Marea Neagră consta în asigurarea transporturilor maritime destinate aprovizionării trupelor terestre care luptau la flancul sudic al frontului, la dus, iar la întors a evacuării răniților și transportului, „materiiilor prime rusești necesare economiei de război”⁴², celelalte misiuni (minarea și atacul comunicațiilor sau forțelor navale sovietice etc.) devenind secundare. Cu același prilej, a solicitat acordul pentru realizarea unei conduceri unitare germane, care „va dirija în primul rând misiunile de ansamblu, va asigura cooperarea între toate națiunile și comandamentele de armată interesate, lăsând forțelor maritime care acționează cea mai mare independență”. Pentru celelalte misiuni care se limitau numai la teritoriul românesc conducerea urma să revină autorităților române. Acceptând punctul de vedere german, Ion Antonescu a cerut (6 august 1941) ca în situația în care sovieticii ar fi declanșat acțiuni de atac sau ar fi debarcat pe litoralul românesc forțele navale române să rămână în subordinea Comandamentului Marinei, iar pierderile să fie înlocuite prin grija comandamentului german⁴³. În 1942, după cucerirea Sevastopolului și înaintarea trupelor terestre în adâncimea teritoriului sovietic, amiralul comandant al Grupului de „Sud” al marinei germane a trimis un nou *Memoriu* mareșalului Ion Antonescu prin care preciza că misiunea principală a forțelor maritime din Marea Neagră rămânea asigurarea transporturilor maritime destinate aprovizionărilor și evacuărilor necesare trupelor terestre⁴⁴. Comandamentul „Amiralul Marea Neagră” a continuat să conducă forțele navale maritime române și în 1943 și 1944, pentru navele de suprafață trebuind să obțină, în prealabil, asentimentul Statului Major al Marinei.

Concepția de luptă în primăvara anului 1944. În martie 1944, când partea de est a României a devenit din nou teatru de operații militare, Înaltul Comandament Român a dorit să se implice în conducerea operațiilor trupelor române pe frontul din Moldova, Ion Antonescu apreciind (într-o *Notă* transmisă generalului Ilie Șteflea la 16 martie) că ofensiva sovietică interesa direct și îndeaproape „apărarea teritoriului românesc”, că era „absolut necesar să se dea conducerii statului român posibilitatea de a-și expune cuvântul asupra scopului și rezultatelor ce se urmăresc”. În cazul unei noi replieri a frontului, armata română urma să fie mobilizată și concentrată „în sudul Moldovei și în nord-estul Munteniei”⁴⁵. În situația în care s-ar fi ajuns la „o rezolvare a problemei Ardealului în sensul cererilor românești” armata română putea intra în luptă pe frontul de răsărit „cu totalitatea forțelor”, constituindu-se în acest caz un „grup compact” la flancul sudic al frontului, „sub comandă românească”, armata germană urmând să asigure unităților române „armamentul anticar care le lipsește și să le asigure sprijinul cu un număr de unități blindate și aeriene corespunzătoare”, precum și completarea numărului mijloacelor de transport (în special camioane) necesare aprovizionării cu muniție și materiale în ritmul cerut de „nevoile războiului modern”. Pentru realizarea unei legături continue cu comandamentul german, Ion Antonescu considera că „este indispensabil” prezența unui „grup de legătură”. În cazul în care nu se mai puteau restabili legăturile terestre cu Crimeea, mareșalul român s-a pronunțat pentru evacuarea